

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedélyezvényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér óra 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adnak vissza.

A helyzethez.

Szíves készséggel adunk helyet egy előkelő politikus következő nyilatkozatainak, melyeket a „P. Corr.“ révén vettünk:

Feszült várakozással telve, a vérmérséklet minősége szerint aggódó kétkedéssel, gúnyos örvendezéssel vagy ideges érdeklődéssel tekint a politikai világ az 1900. újév elé, mert ez az a terminus, mely a fontos kérdések egész summájára kell hogy meghozza a megnyugtató megoldást, vagy mindenesetre a rendező döntést. Az idő rövid, az állami élet működő és mozgató erői kifejtik szellemi energiájukat, hogy eszméiket, kívánataikat, követeléseiket és életfeltételeiket komoly küzdelmekben érvényre juttassák. Odaát Ausztriában gróf Clary még mindig kabinetjének „lenni, vagy nem lenni“ problémája felett tépelődik. A cseh obstrukció kísértete fenyeget, hogy áldatlan megjelenésével lehetetlenné teszi a kvóta-kiegyezést és az ezzel kalendáriumi junktimban levő átutalási javaslatot. A Kaizl-Bilinski-Dipaui trifolium megteszi, ami csak tekinthető, és napról-napra új nehézségeket teremt; ma még csak az ominózus császár-paragrafus megváltoztatása és a cseh nyelv használata a belső szolgálatban a követelések magja; ki tudja, minő áldozatokat fog már a legközelebbi órában követelni a párttörvények telhetetlen molochja? Clary gróf mindenesetre megteszi, amit csak tehet, személyesen átveszi kollégájától, Körbertől a tárgyalások vezetését s reményli, hogy a helyzet teljes ismeretében eleget tehet az uralkodó bizalmának és mint kiegyezési kabinet teljes megelégedésre megoldhatja nem kicsinyelendő feladatát. Mindenesetre megfontolandó lenne, vajjon a kvóta-javaslat megbuktatása és a kvótának legfelső döntés utján való kényszerű megállapítása használ-e valamely párt céljainak, mert eltekintve a Clary-minisztérium személyi momentumától, mely határozott szigorral csakis mandátumát tartja szem előtt, épen az utolsó audienciák alkalmából lettek Ausztriában hallhatók, melyek a koronának nagyon is gyakran igénybe vett beavatkozásában a népfőnség rövidségét, a hatalmi tényezők egyensúlyának eltolását hajlandók felfedezni.

És ez a megfontolás az osztrák obstrukció ellen ép oly nyomós argumentum, amint nálunk sem fogja elterjeszteni, hogy egy hasonló taktika horderejét meggyőző módon állítsa a függetlenségi párt elé. A képviselőház december elején kezdi meg a kvóta-javaslat tárgyalását és a delegációk tanácskozással párhuzamosan folytatja. Az országgyűlési hatalmas és specifikus tartalmában egységes többség mellett kétségtelen

e fajdalomgyermek sorsa; de az ellenzéknek érdekében is áll, hogy mint komoly politikai párt megőrizze meltsóságát és aggályos kalandokba ne bocsátkozzon. Polónyi jóvondulása a kvóta-lázadásról kezdettől fogva nem volt más egy nagy klub-tirádánál, melynek üres bombaszót legjobban bizonyítják a tartalom nélküli kvóta-gyűlések. Magyarország közvéleménye a gazdasági depresszió és a kvótaegyezség nagy áldozatai dacára alkalmazkodni fog a politikai szükségesség követelményeihez és ritka egyértelműséggel támogatja a Szell-kabinet célzatos akcióját. Az ellenzék elégedék meg a maga organikus köteleességeivel és jogival; Szell Kálmán rendelkezik a hazafiasságnak és az államférfiúi kvalitásoknak szükséges tőkéjével, hogy a kvótaügy egész komplexumát kendőzetlen igazságban előtérjessze. A kormány álláspontjának lojalitását és nyíltságát sem a rosszakaratu pletyka holmi személyes junktimról, sem a szabadelvűpárt előkelő férfaira vonatkoztatott inszinnuációk be nem feketíthetik.

A vita előreláthatólag nem fogja elhagyni az új irány magas színvonalát, a függetlenségi párt lehangoltsága az argumentumok befolyása alatt egy jobb belátásnak fog helyet engedni és a szenvedélyt alája rendeli a higgadt megfontolásnak.

Szell Kálmán miniszterelnök a jövő hét elején a „jelen“ kérdésre vonatkozólag is megnyugtató felvilágosításokat fog adni, melyek remélhetőleg valódi értékre fogják leszállítani ezt a felfujsított ügyet.

A hasonló agitációk káros volta egy jellemző kicsiség által újabb indokolást nyert az imént, midőn az öreg kurucz-tudós Thaly Kálmán a képviselőház véderőbizottságának ülésén, az ujonczjutalék mennyiségének az 1900. év végéig főtartásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál annyira ragadtatta magát, hogy az ujonczjutalék megszavazását még a honvédség részére is megtagadta. Ime így találkoznak itt a szélsőségek: dühös magyargyűlölet és vak magyarbuzgóság ajánlják magukat mint — szövetségesek.

A csendőrfőhadnagy drámája.

A „Magyar Nemzet“ írja: Egy nagy feltűnést keltett, romantikus részleteket se nélkülöző eset utolsó jelenetéről ad hirt kassai levelezőnk tudósítása. Egy szerelmi boldogtalanságban a bűn útjára tévedt, daliás csendőrfőhadnagy szomorú története ez. A boldogtalan ember súlyos bünt követt el a tiszteletreméltó és derék testület ellen is, amelynek tagja volt és súlyo-

sán kellett is bünhődnie. Fényes tisztí bojtját letépték, elvesztette rangját, becsületét, szabadságát, mindenét.

Az 1896-ik év utolsó napjaiban történt, hogy a kassai kir. esendőrségi szárnyparancsnokság Wertheim-szekerényét a december 30-ikára virradó éjjelen „valaki“ álkulcsal felnyitotta s a benne volt 3490 frt 95 krt elemelte. Az érdekelt szárnyparancsnokság a csendőrség legénységét az utolsó szálíg mozgósítva, a legerélyesebben nyomozta a tolvajt, de az sikeresen megtartotta az inkognitóját. Nem került meg. S mivel a pénztárban ily nagy összeget előírás szerint készletben tartani nem lett volna szabad, a belügyminisztérium ezt a kassai akkori szárnyparancsnoknak, Polyánszky Dénes századosnak és Bazsó János törzsbeli százados-számvevőnek hibául róttá s az ellopott pénzt velők tértette meg. A minnek az is lett a következménye, hogy mindkét kárvallott tiszt azóta nyugdíjba ment.

Az ügy állásáról idáig csak ennyi volt ismeretes. Most aztán arról értesít bennünket kassai tudósítónk, hogy a csendőrség sokáig keresett Papakosztája megkerült, még pedig a következő előzmények folytán:

Abban az időben, amikor a kassai csendőrségi kaszszalopás történt, Kassán K. I. főhadnagy volt a csendőrségi szakaszparancsnok. A lopást megelőzőleg Polyánszky Dénes százados, kassai szárnyparancsnok állomáshelyéről szolgálati ügyben távozt s az alatt őt K. I. főhadnagy helyettesítette. A hivatalos pénzekeket is ő kezelte. A százados bevonulván, a főhadnagy a pénzkészletet a pénztári naplókkal összegegyeztetve, a pénztárkulcsal együtt szabályszerűen és minden hiány nélkül átadta. Ez december hó 29-én történt. Következő napon a százados fizetések teljesítendő, a pénztárt ugyancsak K. I. főhadnaggyal egyetemben felnyitotta, azonban nagy rémületére egyetlen krajczárt sem talált.

A vizsgálatot nyomban egy belügyminiszteri kiküldött, mint a csendőrbíróság főnöke a legerélyesebben megindította, de senkit a lopás árnyékával sem lehetett illetni.

K. I. főhadnagy akkoriban nősüendő volt s már jegyben is járt egy, előbbeni állomáshelyéhez, Lőcséhez közel lakó előkelőbb, de kevéssé vagyonos hölgygyel. Mivel azonban a szabály szerint megkívántató kaucióval sem az egyik, sem pedig a másik fél nem rendelkezett, a honvédelmi miniszter a nősülési engedélyt meg nem adhatta. Erre a főhadnagy, hogy szerelmét felejtse, egy távolabb eső vidékre kérte áthelyezését s 1897. évben szakaszparancsnoknak Nagy-Enyedre került.

Nagy-Enyeden is van szárnyparancsnokság, annál

TÁRCSA.

Leány-lélek.

— Irta: Erdős Renée. —
(Vége.)

Pár percczel később már előtte állt a férfi, a hűséges, őszinte imádó, az egykori kérő, akit kikoszorozott azért a másikért.

— Hivatott, Anna?

— Igen. Valamit akarok mondani, de nem tudom, hogy kezdjem. Olyan rendkívüli, olyan szokatlan ez egy leánytól. De ön ismer engem. Nem szoktam sokat okoskodni. — És mégis nem tudom, hogy magyarul beszéljek-e. De nem. Azt akarom tudni, mit tart ön Szil Istvárról?

— Az ön völégénye lesz máttól. Mindenesetre irigylésre méltó ember.

— Nem azt kérdeztem. Mit tart ön a jelleméről?

— Bocsásson meg, de teljességgel nem értem, miért kérdezi ezt tőlem és épen most. Nem gondol arra, hogy alapos okaim lehetnek elfogult ítéletet mondani?

A leány szemeiben a győzelem előérzete csillant fel e szavakra, de azért folytatta:

— Ön kitér az egyenes válasz elől. Jó. Hagyjuk el Szil Istvánt! Azt mondja meg hát, mit tart ön egy férfi jelleme felől, aki szerelmet vall, házasságot ígér

s aki az eljegyzés előtt két órával visszavonja szavát anélkül, hogy más okot hozna fel, mint azt, hogy csak most ébredt tudatára érzelmeinek; hogy egy kihaltnak vélt szenvedély lángja új erővel ébredt fel benne s ez visszavonja őt ahhoz a nőhöz, akihez szorosabb, régibb kötelekek fűzik, mint hozzá. Nos, mondja, mit tart ön erről az emberről?

— Azt, hogy becsületes ember. Kissé kiméletlen, nem épen tapintatos. De becsületes. Az a láng felébredhetett benne a nélkül, hogy ezt önnek tudomására hozza. Ha most nem, később. S még rosszabb lett volna önre nézve; önre nézve, mondom, mert ha jól sejtem, Szil Istvárról van szó.

A leány szemében az a csillám halványulni kezdett. — Természetesen! Itt a levele, nézze. Ebben a pár sorban adja tudtomra, hogy nem kellet neki. S ön még ezt az embert becsületes embernek nevezi.

— Bizonyára! Hát mit mondjak mást? Nincs jogcímem arra, hogy elégtételt kérjek az általa elkövetett sérelem miatt! Egyebet pedig mit tehetnék? Érttem és méltányolom az ön kétségbeesését. Félig-meddig már mindenki sejti ezt a dolgot. S most előállni ezzel a szomorú ténnyel! Ön fél a szégyentől. S barátnői csufolni fogják a felsülését. Ez valóban elviselhetetlen!

Éles, metsző guny szólt a hangjában s a tekintetében, amit hideg nyugalommal szegezett a lányra.

De azért folytatta:

— Lássá, Anna, ez még nem a legszomorubb. Önnek csak a hiusága, a büszkesége szenved. A szívtől távol áll a csapás. Ez nagy szerencséje önnek! Mert higgye el: nincs nagyobb fájdalom, nincs kétségbeesettebb kín a földön, mint a nem viszonzott szerelem. Én mondom önnek. Elhíheti.

Most elhallgatott és kérdőleg nézett a leány szeméibe. Az nem szólt semmit. A tekintetében még mindig volt egy parányi abból az előbbi fényből.

— Kívánja, hogy elmenjek? Vagy parancsol tán valamit? Szívesen tennék meg önrét mindent. Akár meg is ölném azt az embert. Oh, biztosítom, hogy egész gyönyörűséggel oltanám ki az életét. Pedig hát nekem nem vétett semmit! Egyedül csak az ön kedvéért! De mondtam már, hogy nincs hozzá jogcímem.

A leány szemében most nagyot lobbant az a veszedelmes fény.

— És ha én — én — megadnám önnek a jogot hozzá?

— Nem fogadnám el, Anna. Nem vagyok az az ember, akit egy nő eldebbhat magától, aztán ha az általa kedvelt imádó cserbenhagyta, ismét előrángassa, boszúból vagy kényszerűségből, hogy ne kelljen szégyenkeznie a barátnői előtt. Effele szerepet én nem válllok magamra, akármily keveset érek is az ön szemében. Boldogtalan ember lehetek, de operethős nem. Ezt csak belátja, nemde?

éppen olyan pénzszekrény van használatban, a kezelési rendszer is ugyanaz, mint Kassán vagy bármely más szárnyparancsnokságnál. K. I. főhadnagy odaérkezése után a szárnynál az ügyek jó ideig zavartalanul folytak, de valószínűleg csak azért, mert a pénztárban rendesen kevés pénzkészlet volt. Egyszer azonban a szokottnál mégis nagyobb összeg gyűlt össze benne és ez alkalommal történt, hogy mikor Saymann József százados szárnyparancsnok 1898. évi május hó 29-én, fizetéseket eszközöndő, a pénztárt bizottságilag felnyitotta, a pénztárban volt 1535 forintnak csak hült helyét találta.

A raffinált és vakmerő lopás a legnagyobb mértékben felingerelte a századost, aki megfogadta, hogy kinyomozza a tolvajt, ha mindjárt az élete árán is. Az ellopott pénzt sajátjából megtérítette s megkezdte a nyomozást. Sokáig eredménytelenül. De a kassai eset után, amelynél a lopás ismét K. I. főhadnagy nevével volt összefüggésben, a százados gyanút fogott. Am a főhadnagy abban az időben, amikor a nagyenyedi kasszalopás történt, nem volt otthon, hanem szakasza területén, vidéken szemlét tartott. Ez a körülmény Saymann József századosnak, ki — melleleg mondva — a legalsóbb csendőrségi fokozatról avansált és igen gyakorlott ügyes nyomozó, nagy fejtörést okozott s különben is tisztára becsületének kérdéséről lévén szó, a legnagyobb óvatossággal kezdte meg operációját. Legelőször is nagy elővigyázattal kiderítette, hogy a főhadnagy a kasszalopás megtörténte óta gyakrabban igénybe vett szabadságai alkalmával erősen költekezett és általában olyan gavalléros életmódot folytatott, amelynek kiadásai nem állhattak arányban főhadnagyi jövedelmével.

További kutatásai nyomán rájött arra is, hogy a főhadnagy a lopás megtörténte ejjelen szemléjéről titokban Nagy-Enyedre utazott, a laktanyában levő s a pénztárszekrény elhelyezésére szolgáló szárnyparancsnok helyettesítése idején birtokában voltak, visszajutott s rövid ott tartózkodás után a vidékre visszautazott. Mindezeknek szemtanúja csak a laktanya-ügyelet csendőr volt, ki nek a főhadnagy mindenkivel szemben a legszigorúbb titoktartást parancsolta.

Ezen adatok birtokában Saymann József százados a folyó évi január hóban letartóztatta és a kolozsvári csendőrbíróhoz fogházába kísérte.

A boldogtalan a vizsgálat folyamán kezdetben mindent tagadott, de később a bizonyítékok sulya alatt megtörve, ugy a kassai, mint a nagyenyedi kasszalopásokat és azt is töredelmesen bevallotta, hogy mindkét pénztár kulcsairól, amikor azok a távollevő szárnyparancsnok helyettesítése idején birtokában voltak, visszajutott s azok alapján alkulesokat készített. Ezekkel azután a pénztárakat minden nehézség nélkül felnyithatta s azokból a pénzkészletet kiemelhetette.

A bűnvádi vizsgálat mult hónapban befejeztetvén, K. I. főhadnagyt rangjától megfosztották, lefokozták s a vizsgálati fogság kilenc hónapján felül még négy évi, börtökkel és időszakonként sötét magánzárkába zárással összekötött sulyos börtönrre ítélték.

Ridegen, szigoruan beszélt, ugy, hogy a leány arca tüzesre vált szavainak hatása alatt.]

— Igaza van — susogta, mialatt kigyult arcát kezeibe rejtette. (Az a kis küzködő fény már rég elhalt!) — Rosszul ismertem önt! Bocsásson meg!

— Én nem haragszom önre, Anna, és nem is akarom fájdalmat szerezni. Ön azt hitte, hogy egy merész játékkal, anélkül, hogy bármit is kockáztatna, visszaszerez mindent. Én csak arra lettem volna jó, hogy egy másikat helyettesítsek, aki önkényt mondott le arról a szerencséről, hogy önnek a férje lehessen. A játék nem sikerült. Mert véletlen esélyre nem számított, a milyen például a jellem, a büszkeség, a férfiönéret. Pedig, higgye el, az ilyesmi sokat nyom a latban. De én azért még sem haragszom önre. Nem. És ön se haragudjék arra a másokra. Vigasztalódjék! Higgye el, mi sem könnyebb, mint felejteni. Csak akarni kell! Vegyen rólam példát! Látott valaha embert, aki ilyen könnyedén átesett egy fájdalmas csalódáson? Ez csak az akarattól függ, Anna. Tisztán csak az akarattól. És most távozom, mert eltűnésem még gyanura ad okot a társaság előtt. Isten önnel, Anna, és iparkodjék felejteni! — —

Eltávozott. A leány pedig még akkor is ugy állt ott, égő arcát a kezeibe rejtve, mozdulatlanul.

Kevéssel ezután csakhamar megnyílt a másik ajtó és egy sutógó hang, tele aggodalommal, kérdezte:

— Nos, mit végeztetek? Ráállt?

— Az istenért, anyám! Hogy gondolhatsz ilyet? Ne is beszélj így. Ne, ne beszélj! Szegyenlem!

— Hogyan? Hát nem akarta? Nem szeret többé?

Levelezés.

Nevelési intézeteink.

Abrudbánya, 1899. nov. 28.

A „Közérdek“-ben Tanügybarát által f. hó 20-áról beküldött rövid levelet a tekintetes szerkesztőség engedelmével ki kell egészítenünk, mert nem csak óvodánk és iskolánk teljesítik, fejlesztik városunkban a magyar kulturát, hanem a városi iparostanoncz-iskola is, amiről csak azért sem szabad elfelejtkeznünk, mert van és létezik.

Hogy ennek az iskolának legfőbb célja értelmes és amennyiben lehet, szakképzett iparosokat nevelni, azt mindenkinek kell tudni; de hogy itt az iparostanoncz-iskola is a magyar szellem növekedését, a magyarosodás életerejét és így nemzeti misziót van hivatva teljesíteni, ezt megint nem vitathatja el senki. Jelenben, hogy ez az iskola miként teljesíti a maga elhivatásával járó nemes feladatát, azzal nem foglalkozunk. Kinek különben joga a belügyek vezetésébe s az ügymenet vitelébe betekinteni nincs, az alapos kritikát nem is gyakorolhatna; így pedig a messze-távolból sem a jót, sem a rosszat feltétlenül igazságosan felismerni nem lehet. Amit tudunk, amit tapasztalunk, azt azonban elmondjuk azoknak, akik mindent közéről látnak, ha látnak, s tapasztalnak, ha tapasztalnak.

Előre bocsátjuk azt, hogy ez az iskola, amint ezime is mutatja, városi iparostanoncz-iskola. A látávozás keretén kívül vizsgálódva azt tapasztaljuk azonban, hogy csak a czimben van felvéve, hogy városi. Mert ha tényleg városi, akkor a főfelügyeletet a város mint erkölcsi testület gyakorolja, s hogy ezt nem gyakorolja, azt igazolja az, hogy a képviselőtestület közgyűléseiben ennek vezetéséről soha jelentés nem tétetik. Hogy azonban tényleg városi, azt megint igazolja az, hogy a tisztelet-díjakat a tanításért és vezetésért a város fizeti. (Feltételesan írjuk ezt, mert a jelen tanévben még a tanítók semmit sem kaptak.) Teljes felügyelet hiányában és a tanítással járó fáradozás díja mellőzésével pedig azt lehet hiinni, hogy az eredmény sem kielégítő.

Van azonban ennek az iskolának az ipartestület kebeléből, az iparosok által választva, egy felügyelő bizottsága. Helyén is van, hogy az iparosok maguk is gyakorolnak felügyeleti jogot; de hogy ezt gyakorolják-e? talán ezt is magának a városnak kellene ellenőrizni. Alapos gyanunk van arra, hogy az iskolalátogatás hiányos. Nem akarjuk ezzel azt állítani, hogy a tanítók nem teljesítik kötelességüket; de igen is azt, hogy így az iparos mester urakkal nincs meg a közvetlen érintkezés. Már pedig e nélkül minden irányban hatni, s teljes, a czélnek megfelelő sikert elérni a tanító sem tud.

Egykor, mikor a város az ezen iskolához alkalmazandó tanítókra vonatkozólag végleges határozatot hozott, abban állapotott meg, hogy ehhez az iskolához mindig az énekvezérei teendőket végző tanítókat alkalmazza. Ez helyén volt, mert ez is jutalmazása akart lenni a többféle kötelességteljesítésnek; de amint a tapasztalat mutatja, a kántor-tanítók gyakori változásával nagyon is gyakran hiányzik egy-egy tanerő. Jó lenne,

— Nem.

— No látod! Ilyenek mind, de mind, egytől-egyig. Nem érdemlik meg, hogy — oh —

— Ne beszélj így, anyám! Te nem hallottad őt. Ha hallottad volna! Neki igaza van. Én voltam bolond. Én voltam együgyű, mikor azt hittem, mikor feltételeztem, hogy ilyen ember elfogad olyan kezet, amit már egyszer megtagadtak tőle. Még ha könyörögve nyujtanak felé, akkor sem. Oh nem! Nem, anyám. Ez egyszer igazi férfi. Nem olyan, mint azok a többiek. Nem, nem.

— De az istenért, Anna! Mi lelt tégedet?

— Semmi, anyácskám. Semmi. Szeretek téged és semmi bajom. De most, kérlek, küldd be a szobalányt, le akarok feküdni. Am azoknak pedig, a vendégeknek, mond meg — azaz, hogy ne mondj semmit. Törődöm is én velők! Tudják meg valamennyien, hogy micsoda szegényen ért, hogy itt hagyott a vőlegényem. Bánom is én! De ne csodálkozz hát azon, amit monok! Csak itt lettel volna és hallottad volna, hogy megmondták nekem az igazságot. Szemtől szembe, nyíltan. Nagyon jól esett, noha egy kissé keserű orvosság volt. De legálabb meggyógyultam tőle. Most pedig kérlek, — nagyon kérlek — hagyj magamra. Fáradt vagyok. Pihenni szeretnék.

Kezet csókolt az anyjának és elkísérte a szoba ajtajáig.

Aztán mikor egyedül maradt, hirtelen megállt, hátravetette a fejét, ugy, hogy hajfürtei mind szétomlottak és határozottan, ünnepélyesen mondta magában:

— Meg fogom hódítani.

ha ilyenkor a helyettesítés úgy történne, hogy a rendelkezés alatt álló más tanító helyettesítne, s a tisztelet-díjat időközi teendőért ez kapná.

Jeleztük, hogy minket csak az iskola érdeke vezet arra, hogy miut most is egyet és mást elmondjunk. Kérjük hát, szíveleljék meg ezeket a vezetők, s mert hihetőleg egy czél felé, a nemzeti aspirációk megvalósítására törekszünk, tartsák velünk a szív melegágyán ezt az intézetet is. Még ha szabad, csak annyit kérdezzünk meg a felügyelő-bizottságtól, vajjon nem látja-e szükségességét annak is, hogy az iparostanoncz-iskola növendekéi is olykor-olykor vallásos oktatásban részesüljenek? Talán ennek igénybevétele gyakorolna némi erkölcsi hatást a különben Isten nélkül, durván fejlődő, de a jövő nemzedeket alkotó tanoncok nemesítetlen lelkületére.

Más tanügybarát.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgösen beküldeni sziveskedjenek.

— Személyváltozás az államépítészeti hivatalban. A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter Tartler Henrik mérnököt a brassói államépítészeti hivatalhoz helyezte át, helyébe pedig Nagy-Enyedre Botka Lajos okleveles mérnököt nevezte ki. Tartler Henrik hat éven át volt lelkiismeretes, szorgalmas tagja az itteni államépítészeti hivatalnak és bizonyára a brassói társivatal is nyerni fog aquisitionjával. Mi a magunk részéről sok szerencsét kívánunk neki új állásában.

— A gazdasági felolvasások harmadik sorozata ma, vasárnap délután lesz Gyulafehérvárat a város háza nagytermében d. u. 3—5-ig. Felolvasnak és illetőleg előadnak: dr. Szaniszló Albert az átörökítés és változásról a tenyészállatok nemzedékeiben, és dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár, ki az 1893. évi XXIII. t.-cz., a mesterséges borok készítéséről és tilalmazásáról szóló t.-czikket fogja ismertetni.

— Tordai-Grail Erzs, a „mi“ művésznők, ki még a telen haza jó Enyedre s itthon bemutatja nagyogó művészetét, jelenben Németországban vendégszerepel. Vendégszerepléséről a nagy német sajtó a leghizelgöbben nyilatkozik. E lapok szerint: Tordai-Grail Erzs, a mult szombaton Weimarban tartott a magyar irodalomról előadást. A felolvasó-estén jelen volt a weimari nagyherceg kíséretével és a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta az előadást a magyar költészetről és irodalomról. Végül a felolvasót magához kérte, elismerését fejezte ki neki s elkérte Petőfi költeményeinek német fordítását, a melyből a művésznő szavalni szokott.

— A jóbarátok színműből, Sardou kitűnő darabjából, már javában folynak a színpadi próbák. A műkedvelő-társulat minden lehetőt megtesz, hogy a darabot minél fényesebben hozhassa színre. Több új diszletet készítettett, a színpadot szélesítette, az ülőhelyekre nézve pedig azon — szerintünk igen helyes — újítást hozta be, hogy oldal-üléseket nem helyez el, hanem körben rendez széksorokkal kezdődnek az ülések az első számtól a 160-ig. A darab — a már jeleztük szereposztásban — december hó 9-én szombaton kerül színre mindenesetre. Február havában a „Nagy mama“ előadása van tervbe véve.

— A lelkészi fizetések kiegészítése. Mint beavatott helyről értesítenek, Wlassics Gyula miniszter elhatározta, hogy a református lelkészek fizetésének kiegészítésére szükséges összeget már az idén rendelkezésére bocsátja az egyházkerületnek. Így tehát a lelkészek a fizetés-kiegészítéseket már az idén megkapják.

— Az 1899. évi kávétermés. Az idei kávétermés az egész földön 917.100.000 kgr. volt. A legtöbb termett Braziliában: 630.000.000 kgr; a legkevesebb Afrikában (Mokka-kávé): 15.000.000 kilogramm.

— Egy ismeretlen nyelv. Ezen czim alatt egy Párisban megjelenő lap a következő ironikus dolgot írja az „austro-hongroise“-k felől: Minap egy fiatal leányt szállítottak Bécs egyik kórházába, ki semmiféle ismert nyelvet nem beszélt. Meg akarván tudni származását és hogy mily nyelvet beszél, a legkiválóbb nyelvtudósokat hívták össze. Hosszas vitatkozás után néhányan azt állíták, hogy abysiniái, mások, hogy perzsa, egy néhányan pedig, hogy a török nyelv egy tájszólását beszéli. Mialatt a tudósok tanakodtak, a rendőrség kideríté, hogy a leány magyar és egy büntetés elől szökött meg és sem persául, sem abysiniái, sem török nyelven egy szót sem ért. Ezen esemény és a világ végét jövendő, álprófét a Falb felsűése elég, hogy fogalmunk legyen az „osztrák-magyar“ tudományosság felől.

— **A máriacelli gyomorcsoppek** kipróbált, erős és kitűnő hatásuknál fogva gyomorgyengeségnél és emésztési zavaroknál a nép minden rétegében nagy, sőt növekedő kedveltségnek örvendenek. A máriacelli gyomorcsoppek, melyek egy jónak bizonyult recept szerint a legjobb anyagokból készülnek, minden gyógyszerárban kaphatók. Megrendeléseknél ajánljuk tisztelt olvasóinknak, hogy legyenek figyelemmel a lapunk mai számában foglalt erre vonatkozó hirdetésben látható védjegyre és aláírásra, melyekkel a valódi máriacelli gyomorcsoppek csomagolása történik.

Mindenféle.

Uralkodók vadászata. Európa uralkodói között a mi királyunk s az olasz király szereti valóban a vadászatot. A német császár inkább csak a hagyomány kedvéért vadászik. A császár részt vesz egy-egy hajtáson. A belga király életében eddigelé egyszer vadászott, akkor is egy karosszékéből hibázott néhány nyulra, melyeket szinte az ölébe hajtottak. A portugáli király kövérebb, semhogy szenvedélyes vadász lehetne. Württemberg, Románia, Szrbia, Törökország, Hollandia és Svédország uralkodói soha puskához nem nyulnak.

A karrarai márványtörés. Azt hinné az ember, hogy Karrarában már nincsen márvány a szobrok ezrei után, amiket ebből a kőből faragtak. Pedig még mindig jelentékeny Karrara márvány-produkciója. Ha hozzávesszük a közelfekvő Massat és Versiliát, akkor tavaly több mint egy negyedmillió tonna márványt termeltek 311 márványtörésben, amelyekben tizezernél több munkás volt alkalmazva.

Amerikai polgármesterek. Az Egyesült Államok lakosságát, mint a clevelandi „Szabadság”-ban olvassuk, a mult hetekben két polgármester viselt dolgai mulattatták. Az egyik Atlantának, Georgia állam legnagyobb városának polgármestere, akit rajtacsíptek, mikor részeg volt. Atlanta városatyái kimondták, hogy a megsértett polgármesteri tekintélyért elégtételt kell venni. Voltak, kik georgiai régi jó szokás szerint a lincselést kívánták alkalmazni. Mások sommás elcsapást kívántak. Végre győzött az engedelkenyek pártja és indítványuk értelmében küldöttség ment a polgármesterhez, kit, mellesleg mondva, Woodward G. Jamesnak hívnak s azt követelte, hogy adja be lemondását. Woodward kereken megtagadta a kérést, de mikor meghallotta, hogy a lincselők pártja kezd hódítani, hamarosan meggondolta a dolgot. Egyezséget ajánlott, melyet el is fogadtak. E szerint a polgármester ünnepies fogadalmat tett, hogy többet nem iszik; ha pedig mégis rajta érik még egyszer, tekintsék őt elcsapott polgármesternek. Hogy ennek öröme mekkorát ivott, arról hallgat a krónika, annak bizonyosságául, hogy Woodward már is óvatosabb, mint azelőtt. A másik derek polgármester, kiroi az ének szól, Arlington, Ohio-állami városkában képviseli a legfőbb hatóságot. Travinger I. R. dr. a neve, orvos és üres óráiban ökölvívással foglalkozik, mire jeffriesi termete kiválóan képesíti. A gyöngébbek kedvére megjegyezzük, hogy mióta Jeffries legyőzte Fitzsimonst és elnyerte a világ bajnoka címét, Amerikában nem beszélnek többé herkulesi, hanem jeffriesi termetről. Nos, ez a nagyereki polgármester találkozott az utcán Handeschell Janossal, a városka vásárásával. A polgármester rendelt valamit a vásárusnál, de a számlát sokalta. Ezen összeszólalkoztak és csakhamar tetteles argumentumokra került a sor. Travinger először csak ökölvívói képességére gondolt és alaposan elagyabugyálta a vásárust. Aztán észbe jutott, hogy orvos és megvizsgálta ellenfelét és magamagát. Mikor meggyőződött róla, hogy egyikben sem történt varrásra méltó kár, észbe jutott végre, hogy polgármester is, aki, mint ilyen, egyuttal a városka rendőr- és békebirája és úgy magát, mint a vásárust letartóztatva, elhívatta a városi rendőrt, ki bevezette őket a városbázára. Itt a polgármester nyomban törvényt ült, magát is, meg a vásárust is elmarasztalta utcai verekedésért öt dollárban és a költségekben s a maga büntetését le is fizette. Ezt volt kénytelen megtenni a vásárus is, ki most csak attól fél, hogy a hármás jellegű Travinger, ki mint ügyes ökölvívó eldöngette, mint polgármester elítélte, most még mint orvos számlát fog küldeni neki a megöklözött testrészek orvosi megvizsgálásáért.

Nyitott ablak veszedelme. Általánosan elterjedt nézet, hogy nyitott ablaknál nem egészséges az alvás. Ennek okát többnyire abban lelik, hogy éjjel a föld különféle ártalmas párákat bocsát ki. Ujabb időben azonban az orvosok ezt a véleményét megczáfolták és enyhe-éjszakákon határozottan ajánlatosnak tartják a nyitott ablak melletti alvást. Éjjel ugyanis az ember nagyobb mérvben lehel ki szénsavat, mint nappal és cserében több élelyt igyekszik fölvenni, mely szükség-

letet azonban zárt ablak mellett nem képes kielégíteni, miután az élenyűs levegő nem hatolhat be a szobába. Kimutatták, hogy 45 köbméteres hálólhelyiségben a lakók lélekezése által a levegő szénsavtartalma 1000 részt fölveve 8—10 százalékra emelkedett, holott a tiszta levegő csak 4 százalékot tartalmaz. De nemcsak szénsavval, hanem egyéb ártalmas anyagokkal is megtelik éjjel, zárt hálólzóban a levegő. És ezért nincs mit csodálkozni, ha az ember az ilyen helyiségben töltött éjszaka után nemcsak hogy nem üdül föl, hanem bágyadtan, sőt fejfájással ébred, mi az egészségre igen hátrányos.

Fogyártás Amerikában. Amerikában a hamis fogak gyártása jelentékeny iparrá kezd fejlődni, sőt már több, az e fogakkal való kereskedés is óriási mérvet kezd ölteni. Mig az elefántcsontokkal való kereskedés már ósrégi, addig a hamis fogakkal való kereskedés csak a 19-ik században keletkezett, s ha az egyik fogászati szaklap értesülései megfelelnek a tényállásnak, akkor 1897. június havától 1898. június haváig az Egyesült-Államokból 165.000 forint értékű hamis fogat vittek ki; ebből körülbelöl 50.000 forint értékű Franciaországba, 46.000 forint értékű Angliába, 35.000 forint értékű Németországba. Lehet-e ebből következtetést vonni az illető országok asszonyainak hiúságára?

Csarnok.

Egy kép az ember aranykorából.

Felolvasa **Lázár István** Bethlen-főtanodai tanár, a népszerű tudományos felolvasások első estjén, november 28-án.

Midőn abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a felolvasó ciklust megkezdjem: lehetetlen elismeréssel és hódolattal nem adóznom városunk azon lelkes hölgyeinek, kik társadalmi életünknek szellemi irányban való élénkítése végett ezt az eszmét megpendítették és lelkesen felkarolták. Lehetetlen ezen helyről nem hangoztatnom azon ohajtásomat, hogy ez a magne disznóvénnyel, ne csak gyéren-gyengén tenyésző csemetét neveljen; hanem a buzgóság termő földjében, a részvét napjától melegítve bőséges eleven zöldséget és élvezetes gyümölcsöt teremjen. Szellemi táplálékot akarunk nyújtani a szives érdeklődőknek; s ha egyik-másik menü nem találna is általános tetszésre: legyen szabad remélnünk, hogy a változatosság fűszere által minden fogásra akad egy-két elégedett vendégünk. Ebben a reményben, Isten nevében indulhatunk... az aranykor felé.

Vajjon merre keressük ezt az érdekes korszakot? A világ melyik tája felé? Multban? vagy talán a jövőben?

Időszámításunk kezdete előtt az eszmék és vágyak forrongása közt általános volt egy ezer esztendő ország hite. Hitték, hogy ezer esztendő elteltével új életre kelnek s új ezeréves korszakot teremtenek azok, kik már egyszer leélték földi életüket. Az aranykor nevével is ugyanezekor találkoztunk legtöbbször. Ovidius, római költő, a görög mithosz alapján a következőképpen írja le (Metam. I. 89—112) Saturnus és Astraea (Igazság) uralkodását, mely mindjárt az ember teremtése után következett: „Első volt az aranykor, melyben az ember törvény nélkül is jó, igaz és hűségese vala. Nem volt sem félelem, sem büntetés; bíró színe elé panaszszal nem járult senki sem; pör nélkül is biztonságban éltek az emberek. A fenyűfát nem hordták alá hegyből a vízre, hogy messze földeket látogasson; az emberek nem ismertek s nem kívántak más helyet szülőföldjüknél. Nem ástak sánczot a várak körül; nem kellett kürt, sisak és öldöklő fegyverek; katonaság nélkül is csendes nyugalmat élveztek a békés nemzetek. A földet nem szakgatta fel kapa és ekevas; mindent bőven termelt az magától. Az ember is meg volt elégedve a földnyújtotta edellel: vaczkort evett, szamócát, somot, makkot s az eperfa gyümölcsét. Tavasz volt mindig, s gyöngén suttogva legyeztek lágy zefírek mag nélkül kelt sok tarka virágot. Édes tej és méz folydogált a folyó-mederben s aransárga méz csorgott a viruló tölgyek törzséből.” Ilyen volt a mithosz aranykora. Mireánk ebből csak a vaczkor-fajta, a többinek pedig csak az emléke jutott.

Vergilius, egy másik római költő, a jövőtől várja és reméli ezt a boldog-időszakot (IV. Ecloga):

„Itt az idő, amit a cumaei szibilla jövendölt.
Átalakul a világ s új nagy korszak születik meg.
Visszajön Astraeánk, meg az ősi Saturnus uralma,
Újra diéső ivadék száll földre alá a nagy égből,
Véle fog a vaskor mielőbb feledésbe merülni,
És az arany születik...
Duzzadoz a kecské tömlője, mikor hazajönnek,
Nem rémül a barom, ha feléje megyen az oroszlán...
A mérges kigyó s a halálos fű elenyészik
S nemcsak napkeleten fog a balzsam fája teremni...“

Megművelés nélkül érett fűt függ le a tőkén,
És a kemény tölgytől eseepeg mézet nyer az ember...
Nem szükség ezután szinesre befestni a gyapjút,
Szép biborpirosan legelészget a kos mezeinken;
Majd biborgyapját sáfrány-sárgára cseréli
S a legelő juhokat megfesti magátul a sandix.“

A zsidók költői is ilyennek képzeltek a boldogság korát. Ezsaiás (XI. 6.) azt mondja: „És lakozik farkas a bárányyal, párducz a kecskéjűvel, borju és orosz-lán-kölyök együtt legelésznek s kis gyermek vigyáz rájuk.“ De hát ez mind csak képzelet. Mi ilyen világot, ahol munka nélkül terem a gyümölcs s minden állat küzdelem nélkül szolgálja az embert, nem érünk, de nem is kívánunk meg soha. Hiába is kívánánk, mert a bekesség frigye, melyről Ezekiel is (XXXIV. 25.) álmodott, sem állatok, sem emberek közt bé nem következik. Tigris a bárányyal, párducz a kecskével, macska az egerrel, kigyó a galambbal, magyar a némettel, búr az angolnal, vó az anyóssal, két — szinte elszóltam magam — két szomszéd egymással békésen meg nem fér sohasem. Lám a mult év alatt egy ideális gondolkodású uralkodó szép lelkeben megfogalmazott az a nagy elhatározás, hogy akciót indít a népek közt a bekesség aranykorának felderítésére. Összeült a szép jelszóra a hágai békekonzferencia s tanácskozott két hosszú hónapra keresztül. Sok bankettet megettek, tömredek pénzt elköltöttek, sok felköszöntő elhangzott; s végre megszületett a zseniális határozat, amint következik:

„Ezentul, mint humánosabb eszközzel, minden összeütközést választott bíróság utján kell elintézni; kivéve,

1. ha egyik fél ehhez a megoldáshoz hozzá nem járul;

2. ha a másik fél nem járul ehhez a megoldáshoz;

3. ha egyik fél sem járul hozzá ehhez a megoldáshoz.

Az ilyen módon kikerülhetetlen háboru lefolyásának enyhítésére a konferencia ezen kötelező erejű pontokat állapítja meg:

1. A háboruban a hadviselő felek csak azon öldöklő számszámokat használhatják, melyek akkorig fel vannak találva.

2. Minden katona csak anyyi töltést lőhet el, amennyi van neki.

3. A szurony használata husz lépésen túl nincs megengedve. S végül

4. Egy katonát csak egyszer szabad agyonlőni.“

Ezzel nagy komolyan hazamentek a diplomataik. Most pedig, még a konferencia évében, a kormányok kapzsisága véresebben dul, mint valaha.

Tehát az aranykor így sem sikerült.

Vagy talán a munka és a nyomában támadó elégedettség, talán az általános műveltség hozza meg egykor azt a boldog időt, melyet aranykornak nevezhetünk? Ne ámítsuk magunkat. Olyan kor, amelyben minden ember meg van elégedve a maga sorsával; amelyben a másét meg nem kívánja, meg nem irigyli, s ha teheti, el nem veszi; olyan kor, hogy mindenki csak jót gondoljon és mondjon, csak jót tegyen fel a másik felől, amíg az ellenkezőre oka nincs; hogy egymás boldogulását ne akadályozzák, egymás szenvedését és romlását kárörömmel ne nézzék; és így — ami a műveltség lényegét képezi — önmaguk megfekezék és kiirtsák minden rossz hajlamukat és indulatukat; s hogy mindez általános emberi jellemvonássá legyen: olyan kor nem is volt; nem is lesz.

De minek keressük az aranykort vágyban és reményben, multban és jövőben, limonádé-izü elméletben és képzeletben? Hátha ma is megtalálhatjuk, és pedig a valóságban? És csakugyan: nem hiszem, hogy volt valaha idő az emberiség életében, amikor jobban hajszolták volna az aranyat... Csakugyan ez nem a ranykor, hanem inkább a ranykor. Sokkal inkább rá illik, talán már a közel jövőre, amelyben — ha az Isten Lukács Lászlót sokáig élteti — meg lesz oldva a valuta-kérdés. Ez már igazán olyan világ lesz, melyben a magyar államéletnek, különösen a hitelnek és kereskedelemnek fundamentuma aranyból lesz kirakva. Nagy fizetéseket csakis arannyal teljesítenek; és ha lesz is más pénz, mind csak olyan lesz, amelynek teljes fedezete aranyban van letéve a magyar-osztrák bank pinczébe... Mivel azonban az aranyat csak nagy fizetésekre fogják fordítani, azt hiszem, hogy mi itt Enyeden ettől az aranykortól is békén alhatunk.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Hirdetéseket

felvesz és jutányosan számít
lapunk kiadóhivatala.

Sz. 2058—899.
közig.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehér vármegye verespataki járásában a bucsumi körben, mely áll Bucsom, Muska és Korna községekből, nyugdíjazás folytán üresedésbe jött **körjegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában előirt képesítésüket, életkorukat, eddigi szolgálataikat kitüntető bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám legkésőbb folyó év **december 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert az elkészen érkezett pályázati kéréseket nem fogadom el. A körjegyzői javadalmazás:

1. Évi fizetés 700 ft
2. Dijnoktartási átalány 100 „
3. Lakbér 70 „
4. Irodai átalány 32 „
5. Küldönzetartás 144 „
6. Anyakönyvvezetői tiszteletdíj 80 „
7. Dologi kiadásokra 110 „
8. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.
9. Szatad tűzifa a községi erdőből.

A választást a kör székhelyén, Bucsumban, 1899. év december 29-én fogom megtartani. A megválasztott köteles lesz állását 1900. év január hó 1-én elfoglalni.

Verespatakon, 1899. november hó 17-én.

Imreh Károly,
főszolgabíró.

2003 3—3

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csuzos bántalmat, u. m. **köszvény, csuz, reuma, ischias, asthma** stb ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszer-tárában, Király-utca 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszer-tárában, Váci-körút 17. szám. Ugy szintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valamint a készítő

WIDDER & YULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Videki megrendelések pontosan teljesítettek.

Ugyszintén **Alvinczen**

TELEGDY FERENCZ gyógyszerésznél.

1970 6—10

Sz. 2116—899.
közig.

Pályázati hirdetmény.

Verespatak nagyközség **községi orvosi állására** pályázatot hirdetek.

Felhivatnak mindazok, kik ezen évi 400 ft fizetéssel egybekötött község orvosi állást elnyerni ohajják, az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-a értelmében szabályszerűen felszerelt pályázatukat hozzám f. évi **december hó 28-áig** adják be.

Látogatási díj szabályrendeletileg megállapítva nincs, az szabad egyezkedés tárgyát képezi a megválasztandó községi orvos és az előjáróság között.

A választás f. évi december hó 31-én d. e. 10 órakor Verespatakon a község-házánál fog megtartani.

A verespataki járás főszolgabírájától.

Verespatakon, 1899. november hó 17-én.

Imreh Károly,
főszolgabíró.

2002 3—3

STOWASSER J.

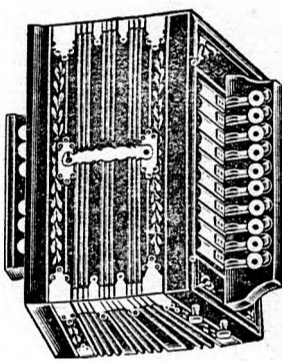
cs. és kir. udvari szállító,

hangszergyáros,

a Rákóczi-tárogató feltalálója

BUDAPEST, II., Lánchíd-u. 5. sz.

| | | | | |
|----------------------------------|----|--------|-----|--------|
| Hegedük vonóval | 3 | frttól | 15 | frtig. |
| Mester-hegedük vonóval | 15 | frttól | 300 | frtig. |
| Gordonkák vonóval | 10 | frttól | 150 | frtig. |
| Nagybögők vonóval | 30 | frttól | 100 | frtig. |
| Fuvolák | 2 | frttól | 100 | frtig. |
| Szárny-kürtök | 14 | frttól | 20 | frtig. |
| Czimbalmok | 35 | frttól | 300 | frtig. |
| Oszi magyar tárogató szabá- | | | | |
| dalmazva | 20 | frttól | 60 | frtig. |



Elpusztíthatatlan, kitűnő, erős hangú harmonikák 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 frtig.

Templomi és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonóhangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállítanak.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonika-árjegyzék külön kérendő.

1907 9—12

Eladó Nagy-Enyeden

a piacához és a vármegyházhoz közel, kitűnő forgalmu helyen, a Rozsa utcában, a **Both Sándorné-féle**

két házas telek

külön vagy együttesen. A vételár fele vevő kívánatára 6%-kal betáblázás mellett későbbi részletekben is törleszthető.

Értekezhetni **új. Both Sándorral**
M.-Ujvárt.

2008 1—3

Mária-czelli gyomorcsseppek

Figyelni a védjegyre.



Schutzmarke
C. Brady

nagyszerűen hatnak, **gyomorbajoknál** nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: **étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.**

Hathatós gyógyszernek bizonyult **fejfájásnál**, amennyiben ez a gyomortól származott, **gyomortürelhelésnél** étellekkel és italokkal, **gilitákkal, májbajok és hámorroidáknál.**

Enlített bajoknál a **Mária-czelli gyomorcsseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, amit száz, meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr, nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára
Budapest, Király-utca 12. sz.

Védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

1904 9—24.

KATHREINER-FÉLE

Kneipp
maláta kávé.



Nagymama nem is!

Évek óta kitűnő pótléknak bizonyult a babkavéhoz. — Ideg-, szív- és gyomorbajoknál, vérszegénységnek orvosiilag ajánlva. Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.

1844 10-10